

Sygnatura akt IV Ka 457/23

WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 lipca 2023 r.

Sąd Okręgowy w Świdnicy w IV Wydziale Karnym Odwoławczym w składzie:

Przewodnicząca:	SSO Agnieszka Połyniak
------------------------	-------------------------------

Protokolant:	Marta Synowiec
---------------------	-----------------------

przy udziale Eligiusza Wnuka Prokuratora Prokuratury Okręgowej,

po rozpoznaniu w dniu 12 lipca 2023 r.

sprawy **J. K.**

syna W. i J. z domu L.

urodzonego (...) w O.

oskarżonego z art. 226 § 1 kk w zw. z art. 231 a kk

na skutek apelacji wniesionej przez obrońcę oskarżonego

od wyroku Sądu Rejonowego w Ząbkowicach Śląskich

z dnia 28 lutego 2023 r. sygnatura akt II K 481/22

uchyla zaskarżony wyrok i na podstawie art. 17 §1 pkt 3 k.p.k. w zw. z art. 1 §2 k.k. umarza postępowanie karne przeciwko J. K. o czyn z art. 212 §1k.k. opisany w punkcie I części dyspozytywnej tego wyroku;

zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adw. M.S.z Kancelarii Adwokackiej w Z. 840 złotych tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej oskarżonemu z urzędu w postępowaniu odwoławczym;

kosztami sądowymi w sprawie obciąża Skarb Państwa

UZASADNIENIE		
Formularz UK 2	Sygnatura akt	IV Ka 457/23

Załącznik dołącza się w każdym przypadku. Podać liczbę załączników:	1	
CZEŚĆ WSTĘPNA		

Oznaczenie wyroku sądu pierwszej instancji

wyrok Sądu Rejonowego w Ząbkowicach Śląskich z 28 lutego 2023r., sygn. akt II K 481/22

Podmiot wnoszący apelację

oskarżyciel publiczny albo prokurator w sprawie o wydanie wyroku łącznego

oskarżyciel posiłkowy

oskarżyciel prywatny

obrońca

oskarżony albo skazany w sprawie o wydanie wyroku łącznego

inny

Granice zaskarżenia

Kierunek i zakres zaskarżenia

na korzyść

na niekorzyść

w całości

w części

#

#

co do kary

co do winy

#	co do środka karnego lub innego rozstrzygnięcia albo ustalenia	
Podniesione zarzuty		
Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji		
#	art. 438 pkt 1 k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu	
#	art. 438 pkt 1a k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej orzeczenie odpowiada prawu	
#	art. 438 pkt 2 k.p.k. – obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia	
#	art. 438 pkt 3 k.p.k. – błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia	
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. – rażąca niewspółmierność kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przypadku lub innego środka	
#	art. 439 k.p.k.	
#	brak zarzutów	

Wnioski

#	uchylenie	#	zmiana
---	-----------	---	--------

**Ustalenie faktów w związku z dowodami
przeprowadzonymi przez sąd odwoławczy****Ustalenie faktów**

Fakty uznane za udowodnione				
Lp.	Oskarżony	Fakt oraz czyn, do którego fakt się odnosi	Dowód	Numer karty
2.1.1.1.	J. K.	dotychczasowa niekaralność oskarżonego	karta karna	543
Fakty uznane za nieudowodnione				
Lp.	Oskarżony	Fakt oraz czyn, do którego fakt się odnosi	Dowód	Numer karty
2.1.2.1.				

Ocena dowodów

Dowody będące podstawą ustalenia faktów		
Lp. faktu z pkt 2.1.1	Dowód	Zwięźle o powodach uznania dowodu

	karta karna	dokument niekwestionowany w swej treści przez strony postępowania oraz tut. sąd
--	-------------	---

Dowody nieuwzględnione przy ustaleniu faktów (dowody, które sąd uznał za niewiarygodne oraz niemające znaczenia dla ustalenia faktów)		
Lp. faktu z pkt 2.1.1 albo 2.1.2	Dowód	Zwiąże o powodach nieuwzględnienia dowodu

STANOWISKO SĄDU ODWOŁAWCZEGO WOBEC ZGŁOSZONYCH ZARZUTÓW i wniosków			
Lp.	Zarzut		
3.1.	obrońca oskarżonego zarzucił naruszenie prawa materialnego - art. 212 §1 k.k. wskutek błędnego przyjęcia, że zachowanie oskarżonego wypełnia znamiona przestępstwa przewidzianego w tym przepisie.	# zasadny # częściowo zasadny # niezasadny	
Zwiąże o powodach uznania zarzutu za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny			
Apelacja okazała się skuteczna o tyle, że doprowadziła do uchylecia zaskarżonego			

wyroku i umorzenia postępowania karnego przeciwko J. K. o czyn z art. 212 §1 k.k., a to wobec stwierdzenia, że okoliczności sprawy, zwłaszcza zaś poprzedzające sporządzenie pisma datowanego na 29 grudnia 2020r. (złożonego w (...)w Z. w Kancelarii (...) 30 grudnia 2020r. - k. 5), jak też te, które miały miejsce po tej dacie winny były doprowadzić od odmiennej – aniżeli dokonał tego Sąd orzekający – oceny stopnia jego społecznej szkodliwości.

Jakkolwiek pojęcie społecznej szkodliwości nie zostało zdefiniowane w Kodeksie karnym, a w art. 115 § 2 k.k. wskazano jedynie faktory oceny stopnia społecznej szkodliwości, to jednakże wyliczenie, w tym przepisie, okoliczności rzutujących na ocenę stopnia społecznej szkodliwości czynu ma charakter zamknięty i każdorazowo winno być brane pod uwagę przez organ procesowy, a obejmują one m.in. także sposób i okoliczności popełnienia czynu, postać zamiaru, motywację sprawcy, a nie tylko rodzaj i charakter naruszonego dobra, czy rozmiar wyrządzonej krzywdy lub grożącej szkody.

W przedmiotowej sprawie Sąd orzekający skupił swą uwagę tylko na samej kwestii złożenia przedmiotowego pisma, które stanowiło - jak słusznie wskazał w uzasadnieniu - fragment korespondencji oskarżonego z organami administracji państwowej i samorządowej (k.518), jak też na kwestii dostępu do treści tego pisma urzędników zatrudnionych w (...) w Z.. Zaniechał natomiast Sąd analizy tego, co stanowiło powód wymiany tej korespondencji oraz, czy miała ona swe uzasadnienie, a autor pisma działał wyłącznie po to, by poniżyć, czy godzić w dobre imię adresata tego pisma.

Tymczasem ze znajdujących się w aktach sprawy właśnie pozostałej części owej "korespondencji" (k. 105 - 241) wynika, że J. K. od 1992r., tj. czasu oddania do użytku "nowej" kanalizacji przy ul. (...), domagał się interwencji, zgłaszając wadliwość tej kanalizacji, w wyniku czego jego posesja przez ten cały okres była zalewana ściekami bytowymi (fekaliami). Przez cały ten okres jego pisma adresowane do Zakładów (...) Sp. z o.o., (...) w Z. oraz B. Z. nie przynosiły efektów, sytuacja się nie zmieniała, w wyniku czego

co i raz dochodziło do zalewania jego posesji. Co istotne, z załączonych do akt sprawy dokumentów wynika przy tym, że nie był to problem "urojony", a działania podejmowane przez (...) w Z., które miały temu zaradzić, były pozorowane i obliczone na przerzucenie odpowiedzialności i kosztów koniecznych prac na J. K. tak, jak mu „zaproprowano” w §2 ust. 1..3 i § 3 ust 2 projektu porozumienia przygotowanego po wizji lokalnej z 13.08.2019r. z udziałem właśnie M. S. (1)(k. 150 - 161), na co oskarżony nie wyraził zgody, domagając się zmian w jego zapisach. Stan taki utrzymywał się nie tylko w dacie sporządzenia przedmiotowego pisma (29 grudnia 2020r.), ale w okresie późniejszym, czego dobitnym dowodem jest najpierw protokół wizji lokalnej z 23 marca 2021r. na posesji oskarżonego i ulicy (...) (k 174), ale przede wszystkim stanowisko (...) z 27 kwietnia 2021r. (k. 148 - 149). W ramach tego postępowania potwierdzono, że wbrew zapewnieniom urzędników (...) w Z., system kanalizacji przy ul. (...) nie funkcjonuje prawidłowo, a przy wylocie z odstożników, stanowiących końcowy element poniemieckiej kanalizacji deszczowej,

stan rowów melioracyjnych wskazywał na odprowadzanie ścieków bytowych, gdzie utworzyły się wręcz tzw. "zastoiska ścieków". Nadto sam stan techniczny i eksploatacyjny tych odstojników zlokalizowanych na posesji J. K. jest niezadowolający, zaś odpompowanie ścieków sanitarnych przez (...) w Z. w obecności przeprowadzających wizję lokalną, skutkowało tym, że napłynęły kolejne ścieki bytowe, "co wskazuje na nielegalne wyprowadzanie do starej kanalizacji deszczowej ścieków". Wtedy dopiero pracownicy (...) w Z. przyznali, że nigdy nie zweryfikowali tego, czy mieszkańcy ul. (...) podłączeni do kanalizacji sanitarnej są odłączeni od starej poniemieckiej kanalizacji (k. 174v). W stanowisku swym (...) potwierdził także to, co wskazywał oskarżony, że to (...)Z. jest właścicielem tej poniemieckiej kanalizacji i to na nie spoczywa obowiązek podjęcia działań, by uregulować gospodarkę ściekami (k. 149). Potwierdzono wówczas zamontowanie przez oskarżonego urządzeń przeciwwzalewowych - klapy zwrotnej, co jednakże nie może zapobiec zalewaniu ściekami bytowymi jego

posesji, jak też ujawniono podłączenia do starej ponemieckiej instalacji spusty z innych posesji z budynków położonych powyżej posesji oskarżonego. Tym samym to, co wskazywał w swych pismach oskarżonych znalazło w zasadniczej mierze potwierdzenie.

W tych to okolicznościach należy rozpatrywać fakt napisania i złożenia przedmiotowego pisma, kierowanego do M. S. (1)- (...) Z., w którym ponownie informował nie tylko o swych zamierzeniach w stosunku do osoby B., ale i o tym, że 28 grudnia 2020r. jego pomieszczenia ponownie zalane zostały przez ścieki bytowe. Istotne jest również to, że J. K. złożył zawiadomienie do Prokuratury Rejonowej w Ząbkowicach Śląskich, o czym w tak emocjonalny sposób informował adresata, jak też oceniał dotychczasowe działania jego oraz podległych mu urzędników (k.239).

Do powyższych kwestii Sąd Rejonowy w ogóle się nie odniósł, a mają one w tej sprawie istotne znaczenie, gdyż nie tylko wina w zniesławieniu musi być umyślna, ale nawet w przypadku przyjęcia zamiaru ewentualnego pozostaje jeszcze ocena społecznej szkodliwości tego czynu (art. 1 § 2 k.k.). Dlatego w ocenie czynu z art. 212 k.k. nie są obojętne

zamiar i cele autora tekstu, a szerzej jego dobra wiara i intencje (vide uchwała Sądu Najwyższego z 20 czerwca 2023r., sygn. II ZIZ 21/22, LEX nr 3574114).

Choć nie ma racji obrońca, że w okolicznościach tej sprawy J. K. nie wypełnił ustawowych znamion występku z art. 212 §1 k.k., gdyż z formalnego punktu widzenia przypisane oskarżonemu zachowania te znamiona wyczerpywały, wobec czego uniewinnienie oskarżonego od zarzucanego czynu nie było możliwe, to jednakże czyn ten cechował się na tyle minimalnym stopniem społecznej szkodliwości, by nie traktować go jako przestępstwo. Oskarżony był bowiem autorem pisma zawierającego sformułowania, które obiektywnie można uznać za zniesławiające/pomawiające (w rozumieniu art. 212 §1 k.k.), jak też miał świadomość tego, że z treścią tego pisma zapozna się nie tylko jego adresat, lecz także pracownicy choćby Kancelarii (...) w Z., to jednakże pismo to stanowiło wyraz jego desperacji i wręcz bezradności wobec wieloletniej postawy pracowników spółki samorządowej, którzy ignorowali jego problem,

<p>pozorując działania i starając się przerzucić na niego odpowiedzialność za ten stan. Te właśnie kwestie winny być także wzięte pod uwagę i one też stanowią, że w tych okolicznościach czyn oskarżonego cechuje znikomy stopień społecznej szkodliwości. Wszak B. Z. stan ten tolerował, opierając się bezkrytycznie na informacjach przekazywanych przez przedstawicieli podległej mu spółki, choć osobiście uczestniczył w 2019r. w wizji lokalnej, więc problem był mu znany i skoro przez tak długi czas nie został rozwiązany, nie powinien był poprzestać na przyjęciu - jak się okazało - zapewnień, które polegały na prawdzie i jedynie stwarzały pozory, że rozwiązują problem, skoro nawet nie doprowadził do weryfikacji tego, że J. K. miał zamontowane urządzenia przeciwwzalewowe – klapę zwrotną, a poniemiecka kanalizacja, zgodnie z przepisami, winna być zdemontowana (k. 175).</p>			
<p>Wniosek</p>			
<p>o zmianę zaskarżonego orzeczenia i uniewinnienie oskarżonego od popełnienia zarzucanego mu czynu</p>	<p># zasadny # częściowo zasadny # niezasadny</p>		

Zwiążle o powodach uznania wniosku za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny.		
Z przyczyn wskazany powyżej wniosek okazał się skuteczny jedynie o tyle, że wniesienie apelacji doprowadziło do uchylenia wyroku i umorzenia postępowania karnego o czyn z art. 212 §1 kk.		

OKOLICZNOŚCI	PODLEGAJĄCE
UWZGLĘDNIENIU Z URZĘDU	
4.1.	
Zwiążle o powodach uwzględnienia okoliczności	
ROZSTRZYGNĘCIE SĄDU ODWOŁAWCZEGO	
Utrzymanie w mocy wyroku sądu pierwszej instancji	
5.1.1.	Przedmiot utrzymania w mocy
Zwiążle o powodach utrzymania w mocy	
Zmiana wyroku sądu pierwszej instancji	
5.2.1.	Przedmiot i zakres zmiany
Zwiążle o powodach zmiany	

<i>Uchylenie wyroku sądu pierwszej instancji</i>		
<i>Przyczyna, zakres i podstawa prawna uchylecia</i>		
5.3.1.1.1.		# art. 439 k.p.k.
Zwięzłe o powodach uchylecia		
5.3.1.2.1.	Konieczność przeprowadzenia na nowo przewodu w całości	# art. 437 § 2 k.p.k.
Zwięzłe o powodach uchylecia		
5.3.1.3.1.	Konieczność umorzenia postępowania	# art. 437 § 2 k.p.k.
Zwięzłe o powodach uchylecia i umorzenia ze wskazaniem szczególnej podstawy prawnej umorzenia		
Mając na uwadze okoliczności sprawy, które wskazane zostały w sekcji 3.1 niniejszego uzasadnienia, uznał tut. Sąd, że jakkolwiek J. K. jest autorem pisma z 29 grudnia 2020r., które złożył następnego dnia w (...) w Z. i zawarł w nim treści pomawiające B. Z. o takie postępowanie i właściwości, które mogły narazić go na utratę zaufania potrzebnego do sprawowania stanowiska i poniżyć w opinii publicznej, co stanowi znamię czynu z art. 212 §1 k.k., to jednakże stopień społecznej szkodliwości tego czynu należało ocenić jako znikomy (art. 1 §2 k.k.). Postąpić tak należało z uwagi na kontekst sytuacyjny, w ramach którego treści te zostały zawarte, a		

samo pismo złożone, tj. wieloletnie, bezskuteczne domaganie się od B., by wraz z podległymi mu urzędnikami i (...) w Z. wykonali swe obowiązki, od czego się uchylali, co potwierdziły działania podjęte przez (...), a tym samym stanowi to o tym, że przyznać wypada rację J. K., który kwestionował rzetelność informacji, otrzymywanych w odpowiedzi na swe monity, jak też świadczy o tym, że B. niezasadnie zaufał przedstawicielom (...) w Z. i tolerował taki stan. W tych okolicznościach pismo oskarżonego (wraz z jego treścią) uznać potraktować należało jako przejaw jego uzasadnionej desperacji i bezsilności oskarżonego, który od szeregu lat bezskutecznie domagał się przeprowadzenia skutecznych działań przez urzędników, w tym B., by jego własność przestała być niszczone i zalewana ściekami bytowymi. Stan taki wynikał z bezczynności i pozorowanych działań pracowników (...) w Z., którzy nie sprawdzili, czy instalacja ta działa prawidłowo, jak też, czy wszyscy mieszkańcy ul. (...) odłączyli się od starej, poniemieckiej instalacji i nie odprowadzają do niej nielegalnie swoich ścieków bytowych. I stan taki trwał od 1998r. (k. 175).

W tym stanie sprawy, kiedy stopień społecznej szkodliwości czynu J. K. jest znikomy, stwierdzić należy, że zaistniała przesłanka negatywna prowadzenia przeciwko niemu postępowania karnego, ponieważ czyn taki nie stanowi przestępstwa (art. 1 §2 k.k.) i w konsekwencji wszczęte postępowania karne, zgodnie z brzmieniem art. 17 §1 pkt 3 k.p.k., należało umorzyć.

5.3.1.4.1.		# art. 454 § 1 k.p.k.
Zwięźle o powodach uchylenia		
Zapatrywania prawne i wskazania co do dalszego postępowania		
Inne rozstrzygnięcia zawarte w wyroku		
Punkt rozstrzygnięcia z wyroku	Przytoczyć okoliczności	
Koszty Procesu		

Punkt rozstrzygnięcia z wyroku	Przytoczyć okoliczności
pkt II	<p>W toku rozprawy odwoławczej korzystał oskarżony z pomocy obrońcy z urzędu, a obrona ta nie została opłacona, co wynika z oświadczenia obrońcy (k. 544), skoro tak, Sąd odwoławczy zasądził od Skarbu Państwa na rzecz obrońcy wynagrodzenie należne za tę pomoc, zgodnie ze stawkami określonymi w Rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (§ 11 pkt 2 ust. 4), a to z uwagi na aprobowane stanowisko wyrażone przez Trybunał Konstytucyjny w wyrokach z 23 kwietnia 2020 r. (sygn. SK 66/19) oraz z 20 grudnia 2022r. (sygn. SK 78/21), stwierdzających niezgodność z Konstytucją RP zasady różnicowania wynagrodzenia za tę samą pomoc prawną, w zależności od tego, czy obrońca działał z urzędu, czy na podstawie umowy ze stroną. Zakwestionowane zostały regulacje z § 17 ust. 1 pkt 2 oraz § 17 ust. 2 pkt 3 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz. U. z 2019 r. poz. 18, ze zm.) jako niezgodne z art. 64 ust. 2 w zw. z art. 31 ust. 3, art. 32 ust. 1, art. 2 i art. 92 ust. 1 zdanie pierwsze Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej przez to, że wskazane w nich stawki dla adwokatów ustanowionych obrońcami z urzędu są niższe od stawek</p>

	<p>w tych samych sprawach dla adwokatów ustanowionych obrońcami z wyboru. Skoro te same zasady określają wynagrodzenie w pozostałych kategoriach spraw, Sąd odwoławczy w pełni uprawnione jest uznanie, iż także te stawki standardu konstytucyjności nie spełniają i dlatego też zasądził na rzecz obrońcy w urzędzie wynagrodzenie w stawce odpowiadającej stawce dla obrońcy z wyboru, stwierdzając jednocześnie, iż jest to kwota brutto. Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności adwokackie dowołuje się do stawek brutto i nie przewiduje możliwości doliczania do nich stawki podatku VAT.</p>
pkt III	<p>z uwagi na wynik postępowania odwoławczego, jak też brzmienie art. 632 pkt 2 k.p.k. orzekł tut. Sąd o kosztach sądowych związanych z tym postępowaniem w sprawie omawianej i obciążył nimi Skarb Państwa</p>

PODPIS

Agnieszka Połyniak